

Date: 27th February-2025

IJTIMOYIY PEDAGOGNING KASBIY FAOLIYATI

Olmasova Sarvinoz Dilshod qizi

“University of Management and Future Technologies” universiteti
554-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy pedagogikaning kasbiy faoliyati, uning asosiy yo‘nalishlari, pedagogik metodlar va zamonaviy muammolari tahlil qilinadi. Shuningdek, ijtimoiy pedagogikaning jamiyatdagi o‘rni va uning rivojlanishi uchun zarur bo‘lgan innovatsion yondashuvlar ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: Ijtimoiy pedagogika, kasbiy faoliyat, tarbiya, pedagogik metodlar, innovatsiya, psixologik yordam, ta‘lim tizimi, ijtimoiy moslashuv.

Hozirgi kunda ta‘lim tizimi nafaqat bilim berish, balki shaxsiy rivojlanish va jamiyatga moslashish jarayonlarini ham o‘z ichiga oladi. Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy pedagogika sohasi dolzarb yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ijtimoiy pedagog – bu bolalar, o‘smirlar va yoshlarning to‘g‘ri tarbiya olishlari, psixologik muammolarini hal etishlari va jamiyatga moslashish jarayonlarida yordam beruvchi mutaxassisdir. Uning vazifasi nafaqat ta‘lim muassasalarida, balki oilalarda va mahallalarda ham tarbiyaviy faoliyatni amalga oshirishni o‘z ichiga oladi.

Bugungi global ijtimoiy jarayonlar shuni ko‘rsatmoqdaki, pedagog faqat o‘quvchilar bilan ishlovchi shaxs emas, balki u keng ijtimoiy-madaniy muhitda faoliyat yurituvchi mutaxassis bo‘lishi kerak. Demak, zamonaviy ijtimoiy pedagogikaning asosiy vazifasi insonning shaxsiy rivojlanishiga ko‘maklashish, unga huquqiy, axloqiy va psixologik jihatdan yordam berishdir.

Ijtimoiy pedagogikaning asosiy tamoyillari.

Ijtimoiy pedagogikaning muvaffaqiyatli ishlashi uchun muhim bo‘lgan bir qancha tamoyillar mavjud:

1. Individuallik tamoyili – har bir bolaning shaxsiy ehtiyojlari va imkoniyatlari inobatga olinishi kerak.
2. Integratsiya tamoyili – ijtimoiy pedagoglar ta‘lim, sog‘liqni saqlash, huquqiy organlar va ijtimoiy xizmatlar bilan hamkorlikda faoliyat yuritishi lozim.
3. Faollik va tashabbus tamoyili – bolalarning mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish.

Innovatsion yondashuv tamoyili – yangi texnologiyalar va zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish orqali o‘quvchilarning o‘z ijtimoiy muammolarini hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Ushbu tamoyillar ijtimoiy pedagogikaning rivojlanishida va uni zamon talablariga moslashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ijtimoiy pedagog faoliyatining asosiy yo‘nalishlari

Date: 27th February-2025

Ijtimoiy pedagogikaning amaliy ahamiyati keng bo'lib, uning quyidagi yo'nalishlari mavjud:

Tarbiyaviy va psixologik yordam ko'rsatish – bolalar va o'smirlarning ruhiy holati bilan bog'liq muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etishda yordam berish.

1. Ijtimoiy moslashuvni ta'minlash – o'quvchilar va yoshlarning jamiyatga moslashish jarayonlarini yengillashtirish, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish.

2. Oilaviy muhit bilan ishlash – ota-onalar bilan pedagogik maslahatlar o'tkazish, oiladagi muammolarni tahlil qilish va ularning farzand tarbiyasiga bo'lgan ta'sirini baholash.

3. Xavf guruhidagi bolalar bilan ishlash – imkoniyati cheklangan, nogironligi bo'lgan, yetim yoki ijtimoiy jihatdan himoyaga muhtoj bolalar bilan individual ish olib borish.

4. Huquqiy va axloqiy tarbiya – yosh avlodga huquqiy madaniyatni shakllantirish, jamiyatdagi axloqiy normalarni singdirish va huquqiy savodxonligini oshirish.

Ijtimoiy pedagog ushbu yo'nalishlarni amalga oshirish orqali yoshlarning hayot sifatini yaxshilash va ularni jamiyatga moslashishiga ko'maklashadi.

Zamonaviy ijtimoiy pedagogikaning muammolari va ularning yechimlari

Ijtimoiy pedagogik faoliyatda duch kelinayotgan muammolar quyidagilardan iborat:

1. Kasbiy malaka va metodik tayyorgarlikning yetishmovchiligi

Ko'plab ijtimoiy pedagoglar zamonaviy yondashuvlar va innovatsion metodlarni bilmasligi natijasida ularning samaradorligi pasayadi. Yechim sifatida doimiy kasbiy rivojlanish dasturlarini tashkil etish, pedagoglarning malakasini oshirish bo'yicha treninglar o'tkazish tavsiya etiladi.

2. Pedagoglarning ruhiy charchashi

Ijtimoiy pedagoglar ko'p hollarda stress va psixologik bosim ostida ishlaydi, bu esa ularning ish unumdorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Buning oldini olish uchun psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlarini rivojlantirish va pedagoglar uchun maxsus dam olish dasturlarini yo'lga qo'yish muhimdir.

3. Ijtimoiy pedagogikaning jamiyatda yetarlicha e'tirof etilmagani

Ba'zi hollarda ijtimoiy pedagogikaning ahamiyati yetarlicha tushunilmaydi. Bunga yechim sifatida ijtimoiy pedagoglar faoliyatini targ'ib qilish, ularning rolini tushuntirish va jamiyat e'tiborini jalb etish muhimdir.

4. Ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyati

Bugungi jamiyatda tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Uning asosiy vazifasi bolalar, o'smirlar va yoshlarga ijtimoiy-psixologik yordam ko'rsatish, ularning jamiyatga moslashuvini qo'llab-quvvatlash hamda tarbiyaviy jarayonni yo'naltirishdan iborat. Ijtimoiy pedagog nafaqat ta'lim muassasalarida, balki oilalarda, muassasalarda, ijtimoiy xizmat ko'rsatish markazlarida va mahalla darajasida ham faoliyat yuritadi.

Ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish uchun quyidagi jihatlarga e'tibor qaratish muhim:

Date: 27th February-2025

Psixologik va pedagogik kompetensiyalar – pedagog har bir bolaning shaxsiy ehtiyojlarini inobatga olishi, uning ijtimoiy muhit bilan uyg'unlashishiga ko'mak berishi kerak.

Oilalar bilan samarali muloqot – ota-onalar bilan hamkorlik qilish orqali bolaning tarbiyasiga keng qamrovli yondashuv ta'minlanadi.

Huquqiy savodxonlik – pedagog bolalar huquqlarini himoya qilishda, huquqbuzarliklarning oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Innovatsion yondashuvlar – zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish, interaktiv ta'lim usullarini joriy etish, onlayn maslahatlar berish kabi metodlar bugungi kun talablariga javob beradi.

Ijtimoiy himoyaga muhtoj bolalar bilan ishlash – yetim bolalar, imkoniyati cheklangan shaxslar, ijtimoiy xavf guruhidagi yoshlar bilan individual va tizimli ishlash pedagogning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Shuningdek, ijtimoiy pedagog o'z faoliyatida jamiyatning turli qatlamlari bilan hamkorlikda ishlashi lozim. Ta'lim muassasalari, huquq-tartibot idoralari, sog'liqni saqlash tizimi va nodavlat tashkilotlar bilan hamkorlik qilish orqali bolalar va o'smirlarning rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar yaratish mumkin.

Ijtimoiy pedagogikaning kelajakdagi istiqboli innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish, pedagoglarning kasbiy malakasini oshirish va ularning ijtimoiy himoyasini mustahkamlash bilan bog'liq. Ushbu sohaning rivoji nafaqat alohida shaxslarning farovonligiga, balki butun jamiyatning ijtimoiy barqarorligiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, ijtimoiy pedagogikaning kasbiy faoliyatini takomillashtirish va unga yetarlicha e'tibor qaratish hozirgi jamiyatning muhim vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

Xulosa. Ijtimoiy pedagogikaning zamonaviy jamiyatdagi o'rni ortib bormoqda. Bu soha faqat ta'lim jarayonida emas, balki insonning umrbod rivojlanishida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shunday ekan, ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, innovatsion yondashuvlarni joriy qilish va mavjud muammolarni bartaraf etish orqali bu sohaga bo'lgan talabni yanada oshirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xasanboyeva, M. X., & Jo'rayev, N. I. (2018). Ijtimoiy pedagogika asoslari. Toshkent: Universitet nashriyoti. – 320 b.
2. Mahmudov, R. A. (2019). Pedagogik psixologiya: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya. – 280 b.
3. O'roqov, D. B. (2020). Ta'lim tizimida ijtimoiy pedagogikaning o'rni. Toshkent: Yangi asr avlodi. – 245 b.
4. Karimova, Z. N. (2021). O'qituvchi va ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyati. Samarqand: Zarafshon nashriyoti. – 210 b.

Date: 27th February-2025

5. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
6. Хайдаров, С. (2023). Pedagogik faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
7. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
8. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
9. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruхий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
10. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
11. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
12. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.

